

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 5, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 347.191.11:65.012.32 (045)

Ю. В. Біляк,
кандидат економічних наук
ст. викладач кафедри менеджменту ім. Й. Завадського, НУБіП

СПЕЦИФІКА КОРПОРАТИВНОГО РЕЙДЕРСТВА ЯК ПРОЦЕС ОТРИМАННЯ ЮРИДИЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО КОНТРОЛЮ НАД МАЙНОМ, БІЗНЕСОМ ПРОТИ ВОЛІ ВЛАСНИКА ПІДПРИЄМСТВА

Y. Biliak,
PhD, Senior Lecturer Department of Management NUBiP

SPECIFICITY CORPORATE RAIDERS HOW THE PROCESS OF GETTING LEGAL AND PHYSICAL CONTROL OVER PROPERTY, BUSINESS AGAINST THE WISHES OF BUSINESS OWNERS

Досліджені основні передумови виникнення рейдерських захоплень. Виявлено, що рейдерство це - неправомірне заволодіння корпоративним управлінням юридичною особою, яке має на увазі процес захоплення корпорацій, головною метою якого є перерозподіл часток у статутному капіталі товариства шляхом блокування діяльності товариства. Проаналізовані деякі з найпоширеніших методів рейдерських захоплень, серед яких є незаконна скупка акцій товариства, придбання активів товариства незаконними шляхами, незаконна зміна керівника виконавчого органу господарського товариства на підставі рішення суду, банкрутство.

Studied basic reasons raider grabs. Revealed that the raid is - unlawful seizure corporate governance legal entity, which implies the process of capturing corporations whose main goal is the redistribution of shares in the charter capital by blocking the activity of the company. Analyzed some of the most common methods raider hobbies, among which is the illegal buying of shares, acquisition of corporate assets illegally, illegal change of the head of the executive body of business entity by a court, bankruptcy.

Ключові слова: злиття, поглинання, рейдерство, скупка акцій товариства, перерозподіл власності, корпоративне управління, агресивний переділ власності.

Keywords: mergers, acquisitions, hostile takeovers, buying shares, redistribution of property, corporate governance, aggressive redistribution of property.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ефективне управління ніколи не було сильною стороною українських ФПГ, які забезпечували власну прибутковість насамперед за рахунок податкової "оптимізації", низьких витрат на оплату праці, різних форм державної підтримки та обмеження конкуренції. Однак ці резерви майже вичерпані.

В Україні не поодинокі випадки, коли через рейдерських атак флагмани української промисловості зникли, ставши історією. На їх місці з'явилися склади, офісні центри, супермаркети, житлові будинки. Середній і дрібний бізнес, власники окремих приміщень і земельних ділянок стали жертвами незаконних схем.

За оцінкою інвестиційної компанії Dragon Capital, щорічний обсяг ринку поглинань в Україні, без врахування приватизації, складає приблизно 3 млрд \$, частка поглинань у цьому показнику - 60-70%. Частина цих поглинань відбувається за допомогою рейдерства[1].

Рейдерство – неправомірне заволодіння корпоративним управлінням юридичною особою, яке має на увазі процес захоплення корпорацій, головною метою якого є перерозподіл часток у статутному капіталі товариства шляхом блокування діяльності товариства. Таке явище як «рейдерство» в Україні почало набирати обертів після того, як в країні закінчилася приватизація і вже фактично нічого було ділити. Для багатьох людей це стало успішним бізнесом, який приносить шалені прибутки та швидко розвивається.

Одними з найпоширеніших методів рейдерських захоплень є незаконна скупка акцій товариства, придбання активів товариства незаконними шляхами, незаконна зміна керівника виконавчого органу господарського товариства на підставі рішення суду, банкрутство.

Зараз одне з найпопулярніших напрямків рейдерства - земельні захоплення. Цей процес набув уже величезні масштаби - шляхом нехитрих махінацій присвоєні сотні, тисячі гектарів. В окремих випадках вони навіть не викуплені, а в прямому розумінні вкрадені - через механізми рестрації, підроблених господарських товариств і невідприємницьких товариств, створення фіктивних юридичних структур. Тисячі громадян (селян, працівників соціальної сфери і т. п.) по всій країні виявилися позбавлені своїх паїв, інших форм реалізації права на землю.

Як показує досвід останніх років, об'єктами рейдерських атак найчастіше стають підприємства, в яких існує внутрішній корпоративний конфлікт. Абсолютна більшість поглинань формально базується на помилках акціонерів або менеджменту підприємства при управлінні останнім. В цілому внутрішні корпоративні конфлікти є публічними і тому з легкістю привертають увагу рейдерських організацій, які щодня моніторять такі конфлікти. Тобто після досягнення великою корпорацією певного розміру в ній починають у геометричній прогресії зростати витрати на функціонування систем управління та контролю, втрачається керованість, пригнічується ініціатива, зникає гнучкість. Це пов'язано з тим, що у корпоративних конфліктах завжди існує певна напруга у відносинах між мажоритарними і міноритарними акціонерами, учасниками товариства, менеджментом і, як наслідок, в таких конфліктах завжди існує "незадоволена сторона". Саме її підтримкою і намагаються заручитися рейдери для того, щоб вступити в такий конфлікт або, більше того, "незадоволена сторона" сама привертає до такого конфлікту рейдерів.

Як дає зрозуміти проведений аналіз, ситуація в Україні чітко ілюструє давно відомі західним економістам закономірності, що в умовах слабого захисту права власності з боку держави відбувається концентрація активів у тих, хто, не гребуючи засобами, має можливість захистити своє (та безкарно порушити чуже) право власності. Тобто, чим гірший захист власності забезпечує держава, тим вища концентрація активів і вужче коло власників (за цими показниками Україна вже перейшла всі межі політичної пристойності та економічного порогу підтримання мінімальної ефективності управління).

За останні 5 років жертвами рейдерства стали 3,5 тис. підприємств. Середньостатистична норма прибутку рейдера в Україні, за експертними оцінками, становить близько 1000%.

Поодинокі несистемне рейдерство набуло сьогодні системного і контрольованого владою характеру. Бандитський режим робить корупцію не просто

системною, він робить корупцію офіційною. Офіційна корупція це така корупція, яка свої корупційні дії вже не приховує і навіть іноді публічно розповідає про них у телеступах та інтерв'ю в ЗМІ. Офіційна корупція не боїться правової відповідальності, бо силові органи є частиною корупційної системи[2].

Рейдерство - багато в чому результат корупції чиновників у державних і корпоративних інстанціях, правоохоронних органах. Тому боротьба з корупцією є найважливішою умовою боротьби з рейдерством.

Це обумовлює актуальність виявлення поняття, ознак та економічної сутності рейдерства, виявлення етапів рейдерських захоплень та дослідження самого рейдерського процесу на прикладі корпорацій України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз загальнотеоретичних наукових розробок в галузі господарського, цивільного та кримінального права, вказує на відсутність комплексного дослідження вищезазначених питань. Сьогодні немає чітких критеріїв, за якими те чи інше поглинання підприємства можна вважати протиправним, у тому числі і злочинним.

Дослідженням питання рейдерства займалися багато вчених, а саме:

- розкриття поняття та суті рейдерства, причин його розповсюдження та особливостей займалися: С. Анісімов, Т. Бабич, А. Бандурка, М. Бондаренко, М. Грішенков, С. Дмитрієва, П. Некрасов, О. Осипенко, А. Пиманова, М. Фаенсон;
- історію розвитку та наслідки досліджували: Ю. Борисов, Н. Гуророва, М. Делягин, В. Ляхін, В. Ісправников, М. Ляшунко, В. Мандибуря, В. Стадник;
- механізми рейдерських захоплень та організаційно-економічні і правові методи протидії їм розглядали П. Астахов, Д. Беловецький, А. Богатиков, А. Гуров, Ю. Конєва, І. Мезенцева, С. Симаков, С. Стрельцова, О. Шустик, А. Федоров, А. Чуясов;
- оцінку ризику рейдерського захоплення займалися В. Грачов, А. Самоділько, Є. Сидоренко, С. Симв'ян, Р. Кірюшин, М. Кричевський та багато інших.

Деякі аспекти поглинання як в Україні, так і за кордоном є предметом дослідження праць А. Анісімова, Т. Білої, С. Гардина, Д. Горячова, С. Іщенко, О. Прохорова, Д. Федоренка та інших.

Але вивчення робіт вчених свідчить про недостатнє вивчення питання регулювання рейдерства в Україні.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз рейдерських захоплень, дослідження регулювання природи рейдерства та розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо можливих виявлень видів рейдерства.

Виклад основного матеріалу.

Якщо подивитися в світову історію, то з моменту виникнення власності завжди існували певні способи і методи її перерозподілу, і не завжди вони були гуманними.

Нещодавно посол Великобританії в Україні Лі Тернер, заявив, що в Україні стабільно погіршується бізнес-клімат, наголосивши, зокрема, на рейдерстві.

Лише за один із місяців 2012 року до Міжвідомчої комісії з питань протидії рейдерству звернулось близько 200 підприємств. Іноді це може приймати відверті кримінальні форми - наприклад, виведення активів з держпідприємства на приватне. Так сталося з активами Ізмаїльського виноробного заводу. В серпні 2012 року були скасовані рішення виконавчого комітету Ізмаїльської міськради та свідоцтво, на підставі яких за орендарем державного цілісного майнового комплексу Ізмаїльського виноробного заводу - ПрАТ "Ізмаїльський виноробний завод" - було оформлено право приватної власності на нежитлові приміщення загальною площею майже 4 тис. кв. м.

Приведемо наступний приклад з іншої галузі. Із перетворенням у інвестиційно-приватливу галузь, вітчизняна фармація стає об'єктом для рейдерів. Від їхніх атак потерпають провідні, найпотужніші вітчизняні фармацевтичні підприємства. Наприклад: ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», ЗАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», Корпорація «Артеріум», ВАТ «Фармак», ТОВ «Фарма Старт», ВАТ «ІнтерХім», ВАТ «Біофарма». Ці підприємства виробляють близько 80 відсотків лікарських засобів в Україні.

У випадку з Дарницею (найпотужніше фармпідприємство) був використаний підроблений документ, і виконавча служба чітко та мобільно почала виконувати абсолютно сфальсифіковане рішення. Тобто, захоплення Фармацевтичної фірми «Дарниця» відбувалося шляхом незаконного вилучення у реєстратора фірми (ЗАТ «Фармреєстр») частини важливих документів системи реєстру власників іменних цінних паперів. Незаконні операції були здійснені посадовими особами ДКЦПФР. Об'єктами рейдерської атаки також стали ВАТ «Фармак» та ЗАТ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод»[3].

На відміну від відкритих акціонерних підприємств - "Фармака" та "Артеріума", ЗАТ НВЦ "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод" - закрите підприємство, тому скупка акцій підприємства ведеться в обхід закону і положенню внутрішніх статутних документів. До того ж, фармацевтична галузь стоїть на порозі інвестицій. Вже скоро "підійдуть" інвестори і за ці підприємства даватимуть добрі гроші. Працівники ЗАТ НВЦ "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод", які є акціонерами, змогли б або добре продати ці акції, або отримувати добрі дивіденди.

Тому, якщо "Фармак" беруть психологічним тиском - залякують людей нічними дзвінками, шантажують, пропонують певні умови викупу, то працівникам ЗАТ НВЦ "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод" пропонують подарувати акції. Звичайно, це суперечить правам самого товариства та його акціонерам.

В березні 2013 року Інститут Адама Сміта провів у Києві першу міжнародну конференцію «Український Фармацевтичний Форум», на якій один з кращих експертів фармринків Європи Францес Клод, директор Nomura Code Securities Limited, зробила висновки, що стратегічні інвестори вбачають у фармакологічному ринку України великі перспективи, тобто їх приваблює прагнення нашої держави стати членом Евросоюзу, а ще - вступ до СОТ. Але нестабільна політична ситуація, запутане українське законодавство, корупція, зрештою, непрозорість схем для інвесторів - все це не сприяє зацікавленості іноземних інвесторів.

В березні 2013 року стало відомо, що бізнес-структури, близькі до віце-прем'єра О. Вілкула, намагаються "захопити" "Дніпропетровський стрілочний завод". Працівники "Дніпропетровського стрілочного заводу" звинувачують віце-прем'єра у рейдерстві. Без коштів хочуть залишити 1,2 тис сімей.

В квітні 2012 року рейдери намагались захопити ТОВ «Видавничий дім «Всесвіт» («Всесвіт» - один з небагатьох журналів, що втримався на плаву попри економічні кризи та політичну нестабільність у країні. Він існує з 1925 року. Засновники - Микола Хвильовий, Василь Еллан-Блакитний та Олександр Довженко). Вони вимагали негайно звільнити приміщення на вул. М. Грушевського, 34/1 (м.Київ), яке офіційно належить ТОВ «Видавничий дім «Всесвіт», президент якого - Микитенко О.І.. Були погрози фізичної розправи в найближчому майбутньому. Після нападу було викликано міліцію. Але самі ж рейдери пригрозили - це нічого не дасть, за ними стій народний депутат[4].

Також, стало відомо, що рейдери поставили перед собою чітку ціль - захопити за допомогою податкових та судових органів підприємства, котрі належать компанії «IDS Group Ukraine». Ця компанія є найбільшим в Україні продуцентом бутылікованої води, власником таких знаменитих торгових брендів як «Миргородська», «Старий Миргород», «Моршинська», «Аляска» (м. Гола Пристань), «Трускавецька кришталева», «Трускавецька Аква-Еко» та інших. Окрім того «IDS Group Ukraine» є ексклюзивним імпортером грузинської мінеральної води «Боржомі» в Україні. За надуманими рішеннями податкової міліції та районних судів Львівської та Полтавської областей щодо неповноти сплати податків арештовані активи та рахунки підприємств. Але, насправді, компанія сумлінно сплачує податки та обов'язкові платежі, і раніше жодних претензій з боку контролюючих органів не було. Торік «IDS Group Ukraine» сплатила до бюджету 211 млн. грн. податків і зборів, за 6 місяців 2012 року - 143 млн. грн. Нині робота Миргородського заводу мінеральних вод уже зупинена. Щодня непрацюючий завод втрачає до 3 млн. грн.

Сьогодні про рейдерські захоплення часто говорять керівники підприємств, представники влади, юристи і звичайні громадяни, але коженкладає різний зміст у це поняття. Багато хто думає, що рейдерство, недружнє поглинання, бандитизм, розбій є поняттями тотожними. Але це не так. Розглянемо більш детально що представляє собою процес рейдерського захоплення.

Так явище як корпоративне рейдерство (corporate raiding) виникло у США на тлі того, що багато великих корпорацій захопилися ідеєю диверсифікації активів (аби краще протистояти кризам та недружнім поглинанням) і стали набувати багато активів (бізнесів) поза основним профілем своєї діяльності. Це призвело до зниження ефективності управління і виникнення парадоксального явища: така "диверсифікована" корпорація як ціле (маючи багато позапрофільних активів) генерувала менше прибутку і, відповідно, коштувала значно менше, ніж можна було отримати від її "розчленування" та продажу окремих бізнесів різним покупцям. Це й робили американські рейдери (без жодного криміналу). "Рейдерство" ж по-українськи здебільшого полягає у набутті сумнівними шляхами тимчасового права розпоряджатися активами та якнайшвидшим продажем цих активів пов'язаним із рейдером особам, із наступними перепродаваннями вилучених активів між пов'язаними особами, маючи на меті завадити (унеможливити) їхньому поверненню законним власникам.

Деяких завдань реорганізації підприємств (диверсифікація, вступ на ринок, одержання доступу до ресурсів, створення концернів, холдингів тощо) можна досягти не лише на основі злиття чи приєднання підприємств, а і в результаті придбання значного пакета корпоративних прав інших суб'єктів господарювання (поглинання). Такого роду операції у фінансовій літературі досить часто об'єднують під поняттям «аквізиція», (від латин. *acquisitor, acqisitor*-додаю, збільшую) діяльність (операція) зі зкуповування акціонерами (групою акціонерів) акцій окремих підприємств, організації з метою повного володіння ними[5].

Отже, рейдерство потрібно відрізнити від недружнього (ворожого) поглинання - конфлікту двох або більше груп акціонерів, кожна з яких претендує на управління поточною господарською діяльністю підприємства за допомогою судового або несудових способів, або як процес протидії між акціонером або групою акціонерів, або іншою групою акціонерів, або менеджментом юридичної особи з метою отримання вигод корпоративного управління, або отримання майна юридичної особи. Рейдерство і недружнє поглинання є різновидами корпоративного захоплення, які співвідносяться між собою як незаконний і законний способи позбавлення керування суспільством проти волі власника контрольного пакету акцій або групи афілійованих осіб (афілійовані особи - це засновники та учасники емітента (крім акціонерів, які не є засновниками), частка яких становить понад 10% у статутному фонді емітента[6]).

Слід зазначити, що в розвинутих країнах законодавчо регулюється поглинання виключно публічних акціонерних корпорацій, більша частина акціонерного капіталу яких належить великій кількості дрібних акціонерів.

Хто ж такі рейдери? Рейдери називають організації, які здійснюють силове поглинання підприємства за своєю ініціативою або на замовлення зі сторони, дії котрих майже ніколи не можна передбачити, бо їхні дії ґрунтуються на беззаконні - на підроблених документах, незаконних судових рішеннях. Тобто, їхня мета створити уяву про те, що є порушення. Добитися рішення в суді про ті чи ті "нечисті" дії. Але ж не для того, щоб усунути ці порушення, а щоб усунути від керівництва власників акцій, перехопити на себе усі важелі управління. Вони мають право силою забрати печатку, статут, всіх вигнати і посадити нового директора,

якщо у судовому рішенні буде такий пункт.

Рейдерська атака починається з плану. Є поняття "тріпотіння жертви". Рейдери програмують дії підприємства, яке планують захопити, аналізують, куди може скажитися жертва, кого може підняти на свій захист. І на всіх етапах страхуються хабарями чи будь-чим іншим, щоб рішення не пройшло. Куди б потерпілий не звертався, навколо нього - вакуум, жодної реакції, бо за бездіяльність проплачено.

Отже, головна мета рейдера - встановити контроль над підприємством, а потім вивести його активи з володіння законних власників і перепродати (передати) їх третім особам. При цьому активи, як правило, дробляться і розпродаються по частинах. Змінивши кілька підставних «сумлінних» набувачів, актив втрачає прямий зв'язок з рейдерами, відібравши його у первинних власників, і може перейти на законних підставах до замовника рейдерського захоплення.

Отже, сучасні рейдерські захоплення - ретельно сплановані операції, що включають в себе певний набір технологій.

Підготовка та проведення рейдерських захоплень у більшості випадків проходить наступні етапи (Рис.1.)

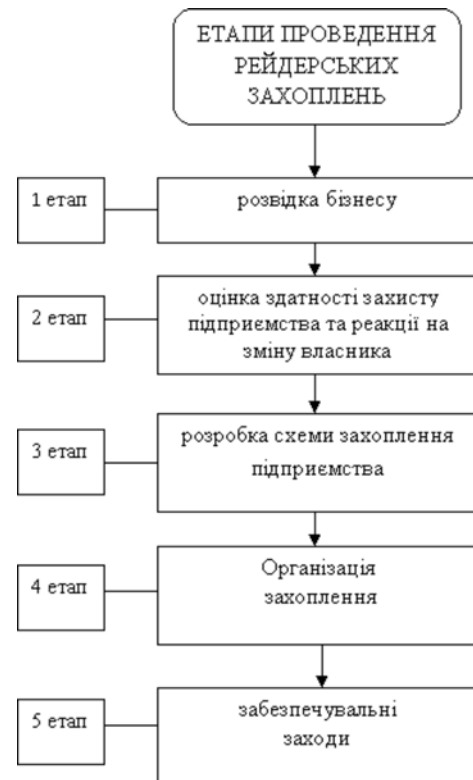

Рис. 1. Етапи проведення рейдерських захоплень

Після аналізу етапів проведення рейдерських захоплень, була запропонована детальна схема рейдерського захоплення (Рис.2).

Дана схема чітко вказує на основних учасників реалізації рейду: рейдер за допомогою корумпованих чиновників (суддів) відбирає об'єкт власності у законного власника шляхом примусу до угоди або отримання прав на нього mimo волі законного власника іншими способами.

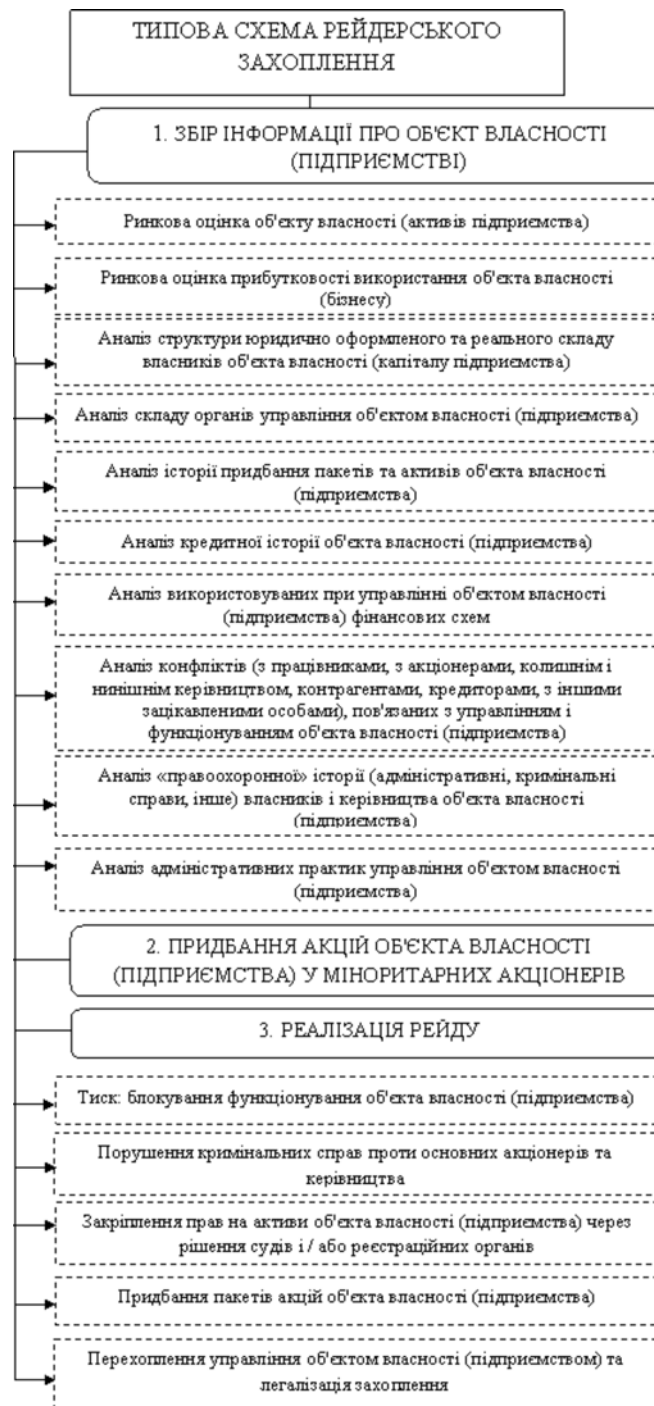

Рис. 2. Типова схема рейдерського захоплення

На сьогодні в країні функціонує 35–50 спеціально підготовлених рейдерських груп, які займаються підготовкою та проведенням захоплення.

«Центр дослідження корпоративних відносин» за результатами проведеного експертного опитування назвав «найбільшими рейдерами в Україні» групу «Приват» (100% голосів експертів), «Фінанс і Кредит» (54,6%), «Альфа-Груп» (45,5%), СКМ (36,4%), ІСД (27,3%), «ТАСС» (18,6%), «Інтерпайп» (18,2%). За даними Антирейдерського союзу підприємств, зараз вони займаються вирішенням 860 справ з цього питання. Кількість захоплень сягає 3000 на рік. Результативність атак складає 80–90%, що за експертною оцінкою складає понад 3 млрд. \$.

Вони є професійними рейдерськими організаціями, які можуть мати будь-яку організаційну форму. Їх штат може складати до двох десятків чоловік, кожен з яких займається окремим напрямом: збір і аналіз інформації, розробка і забезпечення юридичного супроводу діяльності рейдера, відділ реалізації проектів, служба безпеки.

Якщо рейдерська атака не вдається, тоді рейдери можуть розпродати активи. Якщо ж вдається, то рейдерська атака зазвичай закінчується перепродажем будь-кому замовнику. В юриспруденції є таке поняття "сумлінний набувач" - йому продають підприємство після рейдерських атак. Дії рейдерів можна оскаржити, а до "сумлінного набувача" претензій не може бути [7].

Висновки з даного дослідження. Отже, рейдерство - це отримання юридичного та фізичного контролю над майном, бізнесом проти волі власника.

Сучасні рейдерські захоплення - ретельно сплановані операції, що включають в себе певний набір технологій.

Протистояти рейдерам можна, але для цього підприємствам потрібно проявити активну позицію як на галузевому ринку, так і на економічній арені держави.

Проведений аналіз дає зрозуміти, що там, де велика рентабельність, завжди будуть жорсткі дії з метою поглинання підприємств, бо законодавче, політичне, адміністративне, судове поле України вносять свої корективи в процес недружніх поглинань підприємств.

Рейдери реалізують свої задуми, привидляючись, де стабільні прибутки, де потужні підприємства, рейдери шукають слабого місця, щоб нанести удар. У цій ситуації влада не повинна стояти осторонь, а працівники судової системи та податкових органів не повинні бути підкупними.

Наприклад, у Росії припинили рейдерство кримінальною відповідальністю суддів, інших посадових осіб.

Література

- Гордійчук І. Корпоративні пірати XXI століття, або як впізнати рейдера. <http://vybory.org/articles/337.html>
- Дацюк С. БАНДИТСЬКИЙ РЕЖИМ // <http://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/5097730090d490/-> 5.11. 2012.
- Економічна енциклопедія // <http://slovopectia.org.ua/38/53392/377038.html>
- Інвестори vs рейдери. Хто переможе у боротьбі за українську фармацію? // http://antiraidr.ua/ucp_mod_ucp_site_arts_show_84.html
- Максименко Н. Рейдери захоплюють українську фармацію // <http://health.unian.net/ukr/detail/186537>

6. На українську гордість – журнал «Всесвіт» – здійснено атаку. Рейдерів «дахує» регіонал. // <http://zik.ua/ua/news/2012/04/27/346168>
7. Правила лістингу та делістингу Першої Фондової Торговельної Системи // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.3328.0>

- [1] Гордійчук І. Корпоративні пірати ХХІ століття, або як впізнати рейдера. <http://vybory.org/articles/337.html>
[2] Дацюк С. БАНДИТСЬКИЙ РЕЖИМ // <http://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/5097730090d90/>. - 5.11. 2012.
[3] Інвестори vs рейдери. Хто переможе у боротьбі за українську фармакологію? // http://antiraiders.ua/ucp_mod_ucp_site_arts_show_84.html
[4] На українську гордість – журнал «Всесвіт» – здійснено атаку. Рейдерів «дахує» регіонал. // <http://zik.ua/ua/news/2012/04/27/346168>
[5] Економічна енциклопедія // <http://slovopedia.org.ua/38/53392/377038.html>
[6] Правила лістингу та делістингу Першої Фондової Торговельної Системи // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.3328.0>
[7] Максименко Н. Рейдери захоплюють українську фармацію // <http://health.unian.net/ukr/detail/186537>

Стаття надійшла до редакції 19.05.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"